

SAVJET

RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Ombudsman RTCG

Podgorica, 12. 04. 2024.

JAVNO PREDUZEĆE RTCG
RTCG Broj: 01-2404
Podgorica, 12. 04. 2024. god.

SAVJETU RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Predmet: Zapisnik i mišljenje ombudsmana, na prigovor Fakulteta za crnogorski jezik i književnost od 10. 02. 2024. godine.

Povod za dostavljanje prigovora je najava za emisiju STAV, emitovana 09. 03. 2024. godine.

Podnosilac prijave je naveo:

Juče je na neprihvatljiv, neprofesionalan i neetički način nacionalni javni emiter najavio svoju emisiju Stav: „Hoće li Fakultet za crnogorski jezik i književnost dobiti reakreditaciju i nastaviti da radi ili ne, tema je o kojoj u emisiji Stav razgovaramo s direktorom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Goranom Danilovićem. Srijeda, 21 sat. Prvi program.“

Pitanje kojim se promoviše emisija zasniva se na proizvoljnome stavu, koji ne može dovesti do otkrivanja činjenica, što je u suprotnosti s novinarskom djelatnošću i odlika je propagandnih mašinerija. Radi se zapravo o klasičnom spinu, koji za cilj ima narušavanje ugleda jedne visokoobrazovne institucije i pokušaj revitalizovanja političara kojega je političkim dogovorom zapalo da bude na čelu Agencije za obezbjeđenje i kontrolu kvaliteta visokoga obrazovanja u Crnoj Gori. Navedena agencija, kao ni njen direktor ne mogu uticati na to hoće li bilo koja visokoobrazovna institucija nastaviti da radi ili ne. U tome leži zla namjera Nacionalnoga javnog emitera, koja se očitava u tome da o sudbini Fakulteta diskutuje osoba koja prema Zakonu o visokom obrazovanju (član 25) nema osnova da se time bavi. Stoga lični stav Gorana Danilovića, bio on direktor AKOKVO ili ne, o statusu i nastavku rada bilo koje visokoškolske ustanove u Crnoj Gori nije od javnoga interesa, a činjenica da se javni servis bavi Fakultetom za crnogorski jezik i književnost bez konsultacija sa samim Fakultetom i Fakultetu nadležnim institucijama (Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija te Vladom Crne Gore) dokaz su neuravnoteženog, nedemokratskoga, pristrasnog i netačnog informisanja, što je suprotno Zakonu o Nacionalnom javnom emiteru RTCG (član 9, stav 2 i stav 3, tačka 8, 9, 12).

Televizija Crne Gore, kao dio Nacionalnog javnog emitera, krši i Kodeks novinara/novinarki Crne Gore.

Ako je novinar/novinarka u službi javnoga interesa, a morao bi biti naročito na Javnome servisu, onda on mora javnost obavijestiti da direktor Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja ne može znati odgovor na pitanje hoće li FCJK dobiti reakreditaciju i nastaviti da radi ili ne.

RTCG je pokazala da nema kredibiliteta, jer najava emisije ne počiva na profesionalnome poštenju, integritetu i znanju.

Ova senzacionalistička najava teži da gledaoce i gledateljke zavara i da direktoru Agencije „dodijeli“ ingerencije koje on niti ima niti može imati, ma koliko to trenutni direktor te Agencije želio. U momentima kad se u Skupštini Crne Gore raspravlja o tome je li Danilović protivzakonito postavljen na mjesto direktora AKOKVO, kad inspekcije provjeravaju zakonitost njegova izbora na tu funkciju i obavljanja funkcije, zakonitost donošenja pravilnika i internih akata, kad Agencija od javnosti ukriva svoje finansijsko poslovanje uz nabužite odgovore da su zapošljeni na bolovanju, kad se postavlja pitanje ugrožava li Danilović kao direktor Agencije funkcionisanje cjelokupnoga visokoobrazovnoga sistema, uredništvo RTCG

odlučuje da zloupotrebom javnog nacionalnog medijskog prostora poturi spin da je sudbina jednoga fakulteta navodno zapečaćena, o čemu će nas izvijestiti upravo Danilović. Sasvim skladno, nezakonito postavljeni direktor Nacionalnoga javnog emitera promoviše i ugošćava direktora Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja koji se nakon gotovo tri pune godine rukovođenja muči da položi državni ispit (koji je po Zakonu o državnim službenicima i namještenicima bio dužan položiti tokom prve godine).

Obaveza je novinara/novinarke da dopuni nepotpunu i ispravi netačnu informaciju; to se posebno odnosi na informaciju koja može nekome naškoditi – jedna je od početnih tačaka crnogorskoga novinarskoga kodeksa. RTCG upravo suprotno, umjesto objektivnoga, nepristrasnoga i čestitoga pristupa, nudi jednostranu presudu (bez sudskoga postupka), giljotinu tipičnu za Bastilju kakva crnogorski javni servis očito jeste.

Činjenica je da će Fakultet za crnogorski jezik i književnost u petak 12. aprila posetiti Komisija za reakreditaciju, koja bi po pravilima morala biti nezavisna i neutralna i koja u roku od 60 dana nakon posete instituciji visokoga obrazovanja treba da donese izvještaj na osnovu kojega će se napisati odluka o reakreditaciji Fakulteta, koju će direktor Agencije potpisati. Tome se suprotstavlja činjenica da će se na RTCG – dva dana prije posete te komisije! – razgovarati s direktorom Agencije o tome hoće li FCJK dobiti reakreditaciju. Tim se aktom, očito je, preudicira razrješenje postupka koji je u toku, što je izrazito neetičko ponašanje i od strane RTCG i od strane direktora AKOKVO, o čemu bi se morale očitovati nadležne im institucije.

Novinari/novinarke, kaže Kodeks, ne bi smjeli objavljivati informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna, a ovakva najava, kao što vidimo, jeste lažna – jer direktor Agencije, ako radi prema Zakonu, Statutu i drugim pravilnicima AKOKVO, ne može ni ponuditi odgovor na pitanje hoće li FCJK dobiti reakreditaciju ili ne, a jeste i zlonamjerna – jer RTCG namjerno i proračunato stavlja jednu visokoobrazovnu instituciju – pred upisni rok! – u lažnu poziciju borbe za opstanak.

Ovakvim postupkom Javni servis se u slučaju FCJK ponaša kao pomoćno glasilo In4S-a, čijega su kolumnistu angažovali da široj publici predstavi svoju viziju Crne Gore bez crnogorskoga jezika i bez javne institucije osnovane radi proučavanja toga jezika i promocije montenegristike. I taj je postupak sasvim jasan, naročito ako znamo da je ne tako davno, suprotno Statutu RTCG, Raonić zabranio upotrebu jedne varijante standardnoga crnogorskoga jezika.

Jednostranim izvještavanjem, protivno javnome interesu, RTCG je prekršio sve standarde i etičke normative novinarske profesije, zloupotrebljujući nacionalne frekvencije i novac građana Crne Gore za propagandističke poruke, poluistine upakovane u iskrivljeni kontekst te prenošenje spinova s ciljem narušavanja ugleda jedne visokoškolske institucije.

Povodom prigovora, urednik emisije je dostavio odgovor:

Povodom vaše reakcije na najavu emisije „Hoće li Fakultet za crnogorski jezik dobiti reakreditaciju, ili ne“ i tvrdnje da se radi o spinovanju, smatram da je najbolje demantovana u emisiji „Stav“ u kojoj g. Goran Danilović, direktor Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja ni ne jedan način nije šteden od namjere da se dođe do istine.

Uostalom, naslov nudi dvije mogućnosti – „Hoće li dobiti reakreditaciju, ili ne“

Kako sam i pojasnio na početku emisije, i Fakultet za crnogorski jezik i književnost u javnosti je iznosio bojazan za sudbinu te obrazovne institucije, pa moje pitanje nije bilo ništa drugo do svojevrsna novinarska provokacija namijenjena gledalištu kako bih izazvao i skrenuo njihovu pažnju da ih te večeri bude što više ispred malih ekrana.

Da nije bilo namjere da se spinuje, ili bilo što profesionalno ili lično podmeće, najbolje je demantovao intervju sa g. Danilovićem.

ZAKLJUČAK OMBUDSMANA

Naime, emisija je koncipirana na taj način da u 30 minuta jedan gost da svoj stav o određenim temama. Dosadašnja praksa, kao i najava gostovanja predstavnika FCJK u prvoj narednoj emisiji, potvrđuje da urednik nije imao namjeru da prekrši pravilo uravnotežnosti izvještavanja:

“Programi koji se bave pitanjima od javnog interesa koja izazivaju različite stavove u javnosti moraju adekvatno i jednako da predstavljaju različite tačke gledišta. To podrazumijeva nepristrasnost i razumno procjenjivanje težine određenih stavova mišljenja, njihov značaj ili potencijalni značaj.

Kad god je to moguće, novinari moraju da pronađu predstavnike svih uključenih strana i da obavezno u programu sve relevantne stavove. *Ukoliko je to nemoguće, oni o tome jasno i direktno moraju da obavijeste javnost.*

Suprotstavljena mišljenja o kontroverznim događajima, temama i pojavama prezentiraju se u istom prilogu ili emisiji, odnosno narednoj emisiji koja čini dio iste serije emisija.” Član 12, Pravilnika o programskim principima i profesionalnim standardima

Bez obzira na provokativnu najavu emisije, urednik emisije Stav nije prekršio Etički kodeks novinara, niti Pravilnik o programskim principima RTCG.

PREDLOG SAVJETU

Da se prigovor odbije.

Ombudsmanka RTCG

Danijela Popović

